

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว

นางสาวปัทมาธิ บุญมี *

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว 2 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 103 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie และ Morgan) อ้างอิงใน (ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ และศิริพงษ์ เสาภาชน, 2556, หน้า 132) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence (IOC) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.931 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ สถิติพื้นฐาน ใช้การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe 's Post hoc Comparison) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 65 และรองลงมามีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนประสบการณ์การทำงานของครูพบว่าส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 รองลงมาเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือด้านหลักความมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว โดยภาพรวมมีไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจการบริหารด้านหลักนิติธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์กรหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดใหม่การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไปให้โรงเรียนโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2551ก,หน้า157) ซึ่งโรงเรียนจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลโรงเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำ“หลักธรรมาภิบาล” มาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นมากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ.2552,หน้า 94) ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา มุ่งให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับ มีการบริหารราชการและบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่าเยาวชนและประชาชนได้รับความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

ปีงบประมาณ 2552 ได้กำหนดกลยุทธ์ ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในกลยุทธ์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ บนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2551ข,หน้า 8) และในปีงบประมาณ 2553 ได้กำหนดกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษา โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาบริหาร และจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาลและสอดคล้องกับการปฏิรูประบอบราชการและการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นมีหลายประการ ทั้งด้านการศึกษาที่ขาดการบริหารจัดการที่ดี มีการรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ผู้บริหาร การขาดเอกภาพ ขาดการมีส่วนร่วม ในการบริหาร

จัดการต้องรอคำสั่งจากผู้บริหาร ทำให้เกิดความล่าช้าต่อการปฏิบัติงาน การบริหารการศึกษาที่เน้นการแข่งขันกันในการบริการที่เน้นวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศ มุ่งพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ คุณธรรมจริยธรรม การรู้เท่าไม่ถึงการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นผลสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาต้องปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร การจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ปัญหาอันเกิดจากการบริหารที่ไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลเป็นเหตุของการไม่เคารพกฎกติกาที่สถานศึกษาตั้งไว้ การทุจริตไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่บริหารงาน การถือสิทธิพิเศษของบุคลากรเนื่องมาจากความสัมพันธ์กับผู้บริหาร การขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่แต่ก็มีได้มีบทลงโทษที่เป็นรูปธรรมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในเรื่องต่างๆแต่เพียงผิเผิน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นแต่ก็มิได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งต่อหน่วยงานและบุคลากร ทำให้ระบบการบริหารงานเกิดความล้มเหลว บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นผลให้หน่วยงานขาดประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรในสถานศึกษาจึงควรมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ต่อการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกันเป็นการสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่อไป สถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2552, ไม่มีเลขหน้า)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนให้เกิดความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงประสงค์ที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ว่าอยู่ในระดับใด ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและวุฒิการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปประกอบการวางแผนการศึกษา และปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์การสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว 2 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 140 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว 2 โรงเรียน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 103 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan) อ้างถึงใน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เสาภาชน, 2556. หน้า 132)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของครู ซึ่งประกอบไปด้วย

2.1.1 วุฒิการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสบการณ์การสอน ประกอบด้วย

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) 5 – 10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปี

2.2 ตัวแปรตาม

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ด้านหลักนิติธรรม

2.2.2 ด้านหลักคุณธรรม

2.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส

2.2.4 ด้านหลักความมีส่วนร่วม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาประยุกต์เป็นคำถามในแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานและตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ระบุถึงความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานศตคันนชาวกรุงเทพมหานคร แบบวัดลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้วิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาตามขอบข่ายของตัวแปรที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของคำถาม จำนวน 3 ท่าน แล้วนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
5. นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษาสำนักงานเขตมีนบุรี จำนวน 30 คน นำมาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)
6. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, หน้า 202–204)

7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

วิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์ ดังนี้

1. กระทำข้อมูล

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ของแต่ละฉบับ

1.2 นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาลงรหัส ป้อนข้อมูลลงคอมพิวเตอร์

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS)

1.4 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำข้อมูลมาจัดลำดับและนำเสนอประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 65 และรองลงมามีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนประสบการณ์การทำงานของครูพบว่าส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 รองลงมาเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 26 คิดเป็นร้อยละ 22.3 ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือด้านหลักความมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว โดยภาพรวมมีไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจการบริหารด้านหลักนิติธรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันผู้บริหารมีการแข่งขันกันในระดับการบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งนำแนวคิดวิธีการใหม่ๆ มาปฏิบัติในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2552 ด้านกลยุทธ์ คือ สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันถวันท์ พยาเลียย (2552) เรื่องการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านอภิปรายได้ดังนี้

ด้านที่ 1 หลักนิติธรรม พบว่า ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก หลักนิติธรรมจึงเป็นข้อตกลง กฎ กติกา ระเบียบ ข้อกำหนดต่างๆ เป็นองค์ประกอบของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติ ที่ผู้บริหารจะต้องร่วมคิด ร่วมทำกับบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการ

ของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งกฎ ระเบียบต่างๆ ที่ตั้งขึ้นนั้นต้อง มุ่งให้เกิด ความเป็นธรรม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของบุคลากรเป็นหลัก เป็นที่ยอมรับของบุคลากร ต้อง นำมาใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และเสมอภาค สอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร จันกรม(2552) ได้ศึกษา การบริหาร โรงเรียนโดยใช้ หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต1 ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ พวงทอง (2554) ได้ศึกษา การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 2 หลักคุณธรรม พบว่า ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและ รายชื่อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนา ด้านคุณธรรม ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารสถานศึกษาให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม อุทิศ ตนและเสียสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรใน สถานศึกษา เกิดความยกย่อง ศรัทธา ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ สุรินทร์ ส่งแสง (2550) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรง เขต2 ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรง เขต2 ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุวรรณ พวงทอง (2554) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 หลักความโปร่งใส พบว่าความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและ รายชื่อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบสำคัญ ประการหนึ่งในการก้าวสู่การเป็นนักบริหารมืออาชีพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการวาง แผนการดำเนินงาน การจัดการงบประมาณ การประสานงาน พยายามให้การดำเนินงานทุกอย่างที่ เกิดขึ้นในสถานศึกษามีความโปร่งใส ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ตรวจสอบ

ได้ เพื่อสร้างความไว้วางใจจากผู้ได้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชามากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพล แยมเกสร (2554) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอ ปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ พวงทอง (2554) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำสูง เป็นผู้แสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงานสถานศึกษามีลักษณะที่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอความคิดเห็น มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ในลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวิจารณ์ และร่วมรับประโยชน์จากงาน ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลาวัลย์ เฟื่องประยูร (2553) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ พวงทอง (2554) ได้ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร มีการทำกิจกรรมต่างๆ ที่มีหลายหลายบุคคลได้ทำงานร่วมกันและทำกิจกรรมต่างๆ ที่จะพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้านได้แก่ บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของ

สังคมเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตและมีการวางแผน การจัดหน่วยงาน การอำนวยความสะดวก การติดตามและการควบคุม ที่ถูกพิจารณาจัดทำขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยการใช้กำลังคนและทรัพยากรที่มีอยู่ ทำให้ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพล เรืองวิวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวดีราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไร บัวหลวง (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต2 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาว จำแนกตามประสบการณ์การสอนพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาในสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานครมีการบริหารงานบุคคลที่มีมาตรฐานการจูงใจให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองตามภารกิจของหน่วยงาน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ระบบคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวเกิดความอิสระในการปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ นำไปสู่การบริการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนต่อไปส่งผลให้ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิจเกื้อ ส่งกลิ่น (2554) ได้ศึกษาการบริการโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตคันนายาวนั้น ผู้บริหารมีการแข่งขันกันในระดับการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งนำแนวคิดวิธีการใหม่ๆ มาปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์

ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก หลักนิติธรรมจึงเป็นข้อตกลง กฎ กติกา ระเบียบข้อกำหนดต่างๆ เป็นองค์ประกอบของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ผู้บริหารจะต้องร่วมคิด ร่วมทำกับบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้านคุณธรรม ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารสถานศึกษาให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม อุทิศตนและเสียสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษา เกิดความขบถองศรัทธาให้มีความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ

ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน การจัดการงบประมาณ การประสานงาน พยายามให้การดำเนินงานทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสถานศึกษามีความโปร่งใส ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความไว้วางใจจากผู้ได้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชามากขึ้น

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำสูง เป็นผู้แสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อให้การบริหารงานสถานศึกษามีลักษณะที่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอความคิดเห็น มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ในลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวิจารณ์ และร่วมรับประโยชน์จากงาน ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำและปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการจัดโครงการเชิงจริยธรรม และผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการบริหาร งาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารกับผู้ร่วมงานแบบกัลยาณมิตร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

2.3 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักนิติธรรมต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นจึงควรวิจัยสาเหตุการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รวมทั้งหาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวให้สูงขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิจเกื้อ สังกิ้น . (2554). การบริการโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มค่ายพระเจ้าตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2552). ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง .
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2550). การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- นันทพล เรืองวิวงศ์ .(2552). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย เทวธราช ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต2. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา พันธุ์ชัย .(2553). ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารการศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครนนทบุรี. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏธนบุรี.
- บงอร จันกรม . (2552). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น . พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- ลาวัลย์ เพื่องประชูร .(2553). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สันถวันท์ พยาเลียง .(2552).การบริหารโรงเรียนตามหลักหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุพล เข้มเกสร .(2554). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุรินทร์ ส่งแสง. (2550). ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครศรีธรรมราช : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนคร

ศรีธรรมราช.

สมศักดิ์ ทองเงิน .(2553). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎหมาย
กระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

อุไร บัวหลวง .(2552). พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2.งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.